

1. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η πρόοδος στη Δασική Ανάπτυξη συνεχίστηκε και κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο. Οι στόχοι που τέθηκαν, οι κυριότεροι από τους οποίους εκτίθενται πιο κάτω, έχουν επιτευχθεί:

- Προστασία των Κρατικών δασών και άλλων μη κρατικών δασωμένων εκτάσεων από τις πυρκαγιές.
- Αναδάσωση καμένων και άλλων γυμνών εκτάσεων.
- Επέκταση των δασών με τη δάσωση άγονων και υποβαθμισμένων εκτάσεων χαλίκινης γης.
- Παραγωγή ξυλείας και άλλων δασικών προϊόντων, σπόρων και φυτών.
- Δασοκομική περιποίηση συστάδων.
- Ορθολογιστική διαχείριση των δασών.
- Εισαγωγή και χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών γι' αύξηση της παραγωγικότητας.
- Δασική εκπαίδευση.
- Δασικές έρευνες.
- Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.
- Πρόνοια για αγορά και προστασία μνημείων της φύσης.
- Αναψυχή του κοινού με τη δημιουργία, επέκταση και συντήρηση Εθνικών Δασικών Πάρκων, εκδρομικών και κατασκηνωτικών χώρων.
- Κατασκευή και συντήρηση μονοπατιών μελέτης της φύσης.
- Αύξηση της αποτελεσματικότητας στη δασική διαχείριση και προστασία των δασών με τη βελτίωση και επέκταση του οδικού και τηλεπικοινωνιακού δικτύου.
- Βελτίωση και ανέγερση δασικών κτιρίων.
- Αγορά νέων μηχανημάτων και συντήρηση των παλιών.
- Παροχή εργασίας στους περιοίκους των δασών.
- Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο και υλοποίηση των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. ΔΑΠΑΝΕΣ

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων στον Προϋπολογισμό για το έτος 2006, εγκρίθηκαν πιστώσεις ύψους £24.604.787. Το ολικό ποσό που δαπανήθηκε ήταν £21.789.793 (δηλ. ποσοστό 88,56%).

3. ΕΣΟΔΑ

Το Τμήμα Δασών, μέσα στο 2006 είχε έσοδα £2.283.318 από προσφορά αγαθών και υπηρεσιών. Επιπρόσθετα ποσό £507.584 που αντιπροσωπεύει καθυστερημένα ενοίκια θα εισπραχθεί μέσα στον επόμενο χρόνο. Σημειώνεται ότι η αξία των έμμεσων ωφελειών από τα δάση είναι πολλαπλάσια από τα πιο πάνω άμεσα έσοδα.

4. ΔΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Μέσα στον υπό επισκόπηση χρόνο ολοκληρώθηκε η υλοποίηση του Σχεδίου Τεχνικής Συνεργασίας με την FAO (TCP/CY/2902(A)) που άρχισε το 2004 και αφορά την τροποποίηση της δασικής νομοθεσίας. Μετά την ολοκλήρωση του Σχεδίου, συνεχίζεται η μελέτη του θέματος σε εθνικό επίπεδο.

5. ΔΑΣΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

α) Προστασία από τις πυρκαγιές

Η προστασία των δασών και άλλων περιοχών της υπαίθρου από τις πυρκαγιές, ιδιαίτερα τα παρατεταμένα θερμά και ξηρά καλοκαίρια, είναι το κυριότερο μέλημα του Τμήματος Δασών. Οι πιο σημαντικές δραστηριότητες ήταν οι ακόλουθες:

- Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην υπογραφή σύμβασης για την αγορά δύο καινούργιων ελικοπτέρων, αξίας £10.000.000 τα οποία θα παραδοθούν εντός του 2007 και τα οποία θα ενισχύσουν στα μέγιστα το έργο της κατάσβεσης των πυρκαγιών, έτσι που να αναμένεται περαιτέρω βελτίωση των πολύ καλών αποτελεσμάτων των τελευταίων ετών.

- Συνέχισε τη λειτουργία του το Σώμα Δασοπυροσβεστών. Επιπρόσθετα λειτούργησαν τα πυροφυλάκια καθώς επίσης διάφορες θέσεις παρατήρησης με σκοπό την έγκαιρη επισήμανση και αναγγελία των πυρκαγιών. Για την επάνδρωση τόσο του Σώματος Δασοπυροσβεστών όσο και των πυροφυλακίων / θέσεων παρατήρησης εργοδοτήθηκαν συνολικά 380 άνδρες. Το σύστημα βάρδιας (2 βάρδιες), που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2004, λειτούργησε πολύ ικανοποιητικά σε όλους τους δασικούς σταθμούς και παρατηρητήρια.
- Κατασκευάστηκαν 23,26 χιλιόμετρα νέοι δρόμοι από τα οποία τα 19,71 χιλιόμετρα ήταν δρόμοι προσπέλασης και τα 3,55 χιλιόμετρα εξαγωγικοί δρόμοι. Επιπρόσθετα έγιναν βελτιώσεις σε υφιστάμενους δασικούς δρόμους.
- Κατασκευάστηκαν περίπου 17,72 χιλιόμετρα αντιπυρικές λωρίδες και συντηρήθηκαν άλλες συνολικού μήκους 1 162 χιλιομέτρων.
- Κατασκευάστηκαν εννέα δεξαμενές νερού, δύο στη Δασική Περιφέρεια Πάφου δύο στη Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας και πέντε στη Δασική Περιφέρεια Τροόδους ανεβάζοντας τον ολικό αριθμό τους στις 80.
- Συνεχίστηκαν οι καθημερινές περιπολίες, ειδικά κατά μήκος της οροθετικής γραμμής με σκοπό την πρόληψη, την ανίχνευση και την έγκαιρη επέμβαση σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- Η μηχανοποίηση στην καταπολέμηση δασικών πυρκαγιών συνεχίστηκε. Έτσι ο Δασικός Πυροσβεστικός στόλος αποτελείται τώρα από 37 πυροσβεστικά οχήματα, 33 μικρά περιπολικά οχήματα πυρόσβεσης και 102 αντλίες.
- Από τις 28/4 μέχρι τις 5/5/2006 γιορτάστηκε η "Εβδομάδα Προστασίας των Δασών", κατά την οποία μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων έγινε και εθελοντική αιμοδοσία από το προσωπικό του Τμήματος Δασών, με σκοπό την εντατικοποίηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού.
- Έγιναν διαλέξεις στην Εθνική Φρουρά, στην Αστυνομία και στο κοινό για την πρόληψη και καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών. Επίσης δόθηκε μεγάλη έμφαση στη δημοσιότητα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Παρ' όλα τα μέτρα που πάρθηκαν, κατά το 2006 εξερράγησαν 24 πυρκαγιές σε κρατικά δάση, οι οποίες έκαψαν έκταση 112 εκταρίων. Η πιο μεγάλη σε έκταση πυρκαγιά ήταν

εκείνη που ξέσπασε στην τοποθεσία "Καρατζιάς / Φτερούδι" στο χωριό Αγία Μαρίνα Χρυσοχούς στην Πάφο η οποία έκαψε έκταση 95,4 εκταρίων.

Το Τμήμα Δασών συμμετείχε επίσης ενεργά στην κατάσβεση 189 πυρκαγιών υπαίθρου που εξερράγησαν σε ιδιωτική ή χαλίτικη γη, κυρίως κοντά στα δάση, οι οποίες έκαψαν έκταση περίπου 881 εκταρίων.

Τα αίτια τόσο των δασικών πυρκαγιών όσον και των πυρκαγιών υπαίθρου ήταν τα ακόλουθα:

▪ Γεωργικές δραστηριότητες όπως καψάλισμα αποκαλάμης, κάψιμο χόρτων	24%
▪ Απροσεξίες εκδρομέων/ ταξιδιωτών	21%
▪ Κάψιμο σκυβάλων	7%
▪ Στρατιωτικές ασκήσεις	5%
▪ Παράνομο άναμμα φωτιάς σε εξοχικές κατοικίες	3%
▪ Κυνήγι	1%
▪ Δασικές Εργασίες	1%
▪ Άλλα ανθρωπογενή αίτια χαρακτηριζόμενα ως αμέλεια (χρήση ηλεκτρικών εργαλείων, αμέλεια παιδιών, κλπ.)	7%
▪ Κακόβουλες	16%
▪ Φυσικά αίτια (κεραυνοί)	5%
▪ Ποσοστό πυρκαγιών με άγνωστα αίτια	10%

Το Τμήμα Δασών λαμβάνει όλα τα προληπτικά μέτρα κατά των πυρκαγιών και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να περιορίσει τον αριθμό τους στο ελάχιστο, όμως αυτό δεν είναι κατορθωτό χωρίς τη συνεργασία του κοινού. Γι' αυτό η προσπάθεια μας στράφηκε στη διαφώτιση του κοινού και ειδικά των αγροτών και των εκδρομέων με ταυτόχρονη όμως καταγγελία των παρανομούντων.

β) Παγκύπριο Σχέδιο Πυροπροστασίας της Υπαίθρου

Το Τμήμα συνέχισε την υλοποίηση του Παγκύπριου Σχεδίου Πυροπροστασίας της Υπαίθρου που άρχισε το 2001. Με βάση το σχέδιο αυτό, κατά το 2006 κατασκευάστηκαν σε διάφορες ευαίσθητες περιοχές της υπαίθρου 1,9 χιλιόμετρα δρόμοι προσπέλασης, 2,2 χιλιόμετρα αντιπυρικές λωρίδες και τοποθετήθηκαν δύο νέα υδροστόμια. Επίσης βελτιώθηκαν / συντηρήθηκαν υφιστάμενοι δρόμοι και αντιπυρικές λωρίδες.

Τα έργα πυροπροστασίας που κατασκευάστηκαν από την έναρξη υλοποίησης του Σχεδίου μέχρι τέλος του 2006 ανήλθαν σε 71,87 χιλιόμετρα νέων δρόμων, 447,19 χιλιόμετρα αντιπυρικών λωρίδων, 10 υδατοδεξαμενές, 3 θέσεις παρατήρησης, 3 ελικοδρόμια και 46 υδροστόμια.

γ) Προστασία από έντομα

Συνεχίστηκαν και το 2006 οι αεροψεκασμοί κατά της πιτυοκάμπης με τη χρήση των δύο παλαιών αεροπλάνων του Τμήματος Δασών καθώς και του νέου αεροπλάνου που αποκτήθηκε μέσα στο 2006. Χρησιμοποιήθηκαν τα βιολογικά ή εκλεκτικά παρασκευάσματα *Bacillus Thuringiensis* (Foray 48 B) και Tracer 48SC.

6. ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ

Η έκταση που αναδασώθηκε εντός του 2006 ανέρχεται στα 197,6 εκτάρια τα οποία αφορούν εκτάσεις εντός των κρατικών δασών και χαλίτικη γη. Σύμφωνα με τη νέα πρακτική, η χρήση μηχανημάτων και η κατασκευή αναδασωτικών λωρίδων έχει περιοριστεί όπου είναι απόλυτα αναγκαίο.

Επιπρόσθετα συνεχίστηκαν οι εργασίες αναδάσωσης / επαναφοράς του περιβάλλοντος στο Μεταλλείο Αμιάντου που άρχισαν το 1995. Η μέθοδος της υδροσποράς που εφαρμόστηκε το 2003 συνεχίστηκε με πολύ καλά αποτελέσματα.

7. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΞΥΛΕΙΑΣ

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο η παραγωγή ξυλείας και η προμήθειά της στα διάφορα πριστήρια συνεχίστηκε με ικανοποιητικό βαθμό.

Υλοτομήθηκαν 4261 έμφλοια κυβικά μέτρα στρογγύλης ξυλείας, από διάφορα Κρατικά Δάση η οποία χρησιμοποιήθηκε για παραγωγή οικοδομήσιμης ξυλείας, παραγωγή κιβωτίων, κλπ. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2001 κατόπιν απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, το Τμήμα Δασών διέκοψε την πώληση οποιασδήποτε ξυλείας στις Δασικές Βιομηχανίες Κύπρου Λτδ.

Πέραν της πιο πάνω ποσότητας, άλλα 2867 έμφλοια κυβικά μέτρα κλαδοξυλείας, ελαττωματικής ξυλείας και άλλης ξυλείας πωλήθηκαν σε διάφορους αγοραστές για παραγωγή κυρίως καρβούνων αλλά και καυσοξύλων για θέρμανση.

Το Τμήμα Δασών εξέδωσε 21 άδειες για λειτουργία ιδιωτικών πριστηρίων.

8. ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ

Κατά το 2006 δόθηκε μεγάλη σημασία στη δασοκομική περιποίηση των φυτειών. Νεαρές αναδασώσεις ή δενδροστοιχίες συνολικής έκτασης 810 εκταρίων έτυχαν δασοκομικής περιποίησης όπως αραιώσεις, βοτανίσματα και πότισμα. Η συλλογή σπόρου ήταν πολύ ικανοποιητική. Συλλέγηκαν 1925,5 κιλά σπόρου, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για τις διάφορες αναδασώσεις και παραγωγή φυτών στα φυτώρια. Μια μικρή ποσότητα εξήχθηκε στο εξωτερικό.

Επιπρόσθετα για σκοπούς αναδάσωσης / επαναφοράς του περιβάλλοντος στο Μεταλλείο Αμιάντου, συλλέγηκαν άλλα 405 κιλά διαφόρων σπόρων.

Η παραγωγή στα δασικά φυτώρια ήταν 311 379 φυτά σε σύγκριση με 288 330 το 2005. Η παραγωγή του 2006 με το απόθεμα του 2005 ανήλθαν στις 831 435 φυτά. Από την όλη παραγωγή 123 130 χρησιμοποιήθηκαν από το Τμήμα Δασών, 97 831 πουλήθηκαν στο κοινό, 16 375 πουλήθηκαν σε άλλα Τμήματα και 85 088 δόθηκαν δωρεάν σε σχολεία, κοινότητες και άλλους οργανισμούς και ιδρύματα για φύτευση δημοσίων ή κοινοτικών χώρων.

9. ΔΑΣΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Η διαχείριση των δασικών πόρων γίνεται πάνω σε αειφορική βάση και στοχεύει στην παραγωγή του μέγιστου δυνατού κοινωνικού και οικονομικού οφέλους από τα δάση με την πολλαπλή χρήση τους, με παράλληλη διατήρηση της φυσικότητάς τους και τη βελτίωση της σύνθεσης και δομής τους.

Οι κυριότερες δραστηριότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των δασών μας κατά το 2006 ήταν:

α) Υπολογισμός της βιομάζας από νεαρές συστάδες.

Οι εργασίες για υπολογισμό της βιομάζας σε νεαρές συστάδες άρχισαν μέσα στο 2006. Για την εξαγωγή στοιχείων υλοτομήθηκαν 106 δενδρύλλια διαφόρων έμφλοιων στηθιαίων διαμέτρων. Οι μετρήσεις καταχωρήθηκαν σε Η/Υ και έγινε στατιστική επεξεργασία. Ακολούθως καταμετρήθηκαν 31 συνολικά προσωρινές δειγματοληπτικές επιφάνειες.

β) Διαχωρισμός των Δασοκαλυμμένων Εκτάσεων εκτός των Κρατικών Δασών

Η εργασία για διαχωρισμό των ιδιωτικών από τις χαλίτικες δασοκαλυμμένες εκτάσεις που άρχισε το 2004 ολοκληρώθηκε κατά το υπό επισκόπηση έτος.

γ) Δημιουργία νέων ψηφιακών χαρτών

Εντός του υπό επισκόπηση έτους έχουν ψηφιοποιηθεί οι χάρτες του Δάσους του Μαχαιρά.

δ) Υιοθέτηση Κριτηρίων και Δεικτών για την Αειφόρο Διαχείριση των Κυπριακών Δασών

Μέσα στο 2006 ολοκληρώθηκε η Έκθεση για την αξιολόγηση της κατάστασης των δασικών πόρων της Κύπρου, για την περίοδο 1993-2003, μέσα από την υιοθέτηση των Κριτηρίων και Δεικτών για την Αειφόρο Δασική Διαχείριση. Αυτό έγινε στα πρότυπα των «Πανευρωπαϊκών Κριτηρίων και Δεικτών για αειφόρο Διαχείριση των Δασών» όπως αυτά προτάθηκαν από την Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη.

Στόχος της Έκθεσης ήταν η εκτίμηση της κατάστασης των δασικών πόρων και η παράλληλη αξιολόγηση της εφαρμογής της αρχής της αειφόρου διαχείρισης. Η αξιολόγηση καλύπτει 35 ποσοτικούς και 17 ποιοτικούς Δείκτες, που ταξινομούνται κάτω από έξι (6) Κριτήρια.

10. ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Ο μηχανογραφικός εξοπλισμός που αποκτήθηκε το 2006 ήταν 6 φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές, 37 ηλεκτρονικοί υπολογιστές και 34 εκτυπωτές Laser A4. Συνολικά το Τμήμα Δασών διαθέτει τώρα 137 ηλεκτρονικούς υπολογιστές καθώς επίσης και μεγάλο αριθμό προγραμμάτων που χρησιμοποιούνται σ' ένα ευρύ φάσμα δασικών εφαρμογών περιλαμβανομένων των ψηφιακών δασικών χαρτών, της βάσης δεδομένων των δασικών πυρκαγιών, κλπ.

Κατά το υπό επισκόπηση έτος, ο Κλάδος ανέπτυξε και αναβάθμισε λογισμικά για:

- τις ετήσιες Άδειες Χρήσης Δασικής Γης
- καταχώρηση και ανάλυση στοιχείων βιομάζας
- παρακολούθηση και αξιολόγηση των δασικών μέτρων του Σ.Α.Α.
- διαχείριση αιτήσεων για ένταξη στο Σ.Α.Α.

Επίσης κατά το 2006 έγινε ενημέρωση και αναβάθμιση της ιστοσελίδας του Τμήματος Δασών.

11. ΔΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Δασικό Κολέγιο συμπλήρωσε κατά το 2006, το 55^ο Ακαδημαϊκό έτος ζωής του. Εφτά σπουδαστές, πέντε Κύπριοι και δύο από τη Κένυα, έχουν αποφοιτήσει κατά το 2006.

Το 56^ο Ακαδημαϊκό έτος άρχισε στις 2 Οκτωβρίου, 2006, με 18 σπουδαστές από τους οποίους 10 είναι Κύπριοι και 8 αλλοδαποί.

Αριθμός υπαλλήλων του Τμήματος συμμετείχε σε διάφορα διεθνή συνέδρια, σεμινάρια, κλπ. και ένας άλλος αριθμός υπαλλήλων έτυχε μετεκπαίδευσης στην Κύπρο και το εξωτερικό. Επίσης ένας μεγάλος αριθμός υπαλλήλων παρακολούθησε διάφορα Επιμορφωτικά Προγράμματα διάρκειας μέχρι μιας εβδομάδας που οργανώθηκαν από το Τμήμα στο Δασικό Κολέγιο.

12. ΔΑΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η Δασική Έρευνα και η Δημοσιότητα συνεχίστηκαν πάνω στα ίδια θέματα όπως και στο παρελθόν. Συνοπτικά η Έρευνα έδωσε έμφαση στην παρακολούθηση των Δασών και Περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων, στην παραγωγή γενετικά βελτιωμένου σπόρου τραχείας πεύκης, στη συντήρηση και βελτίωση του δασοβοτανικού κήπου και της τράπεζας κλώνων, στην προστασία των δασικών γενετικών πόρων, καθώς επίσης στην προστασία των δασών από ασθένειες και έντομα.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα "Ενδημανθή" του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας όπου το Τμήμα Δασών ήταν ένας από τους συνεργαζόμενους φορείς. Σκοπός και στόχος του προγράμματος ήταν η αξιοποίηση έξι επιλεγμένων ενδημικών ειδών της Κύπρου στην εμπορική ανθοκομία. Παράλληλα επιδιώκεται η διατήρηση των ειδών αυτών με τη διάδοση τους για χρήση στην κηποτεχνία, την αρχιτεκτονική τοπίου και τον εμπλουτισμό των υφιστάμενων τραπεζών σπερμάτων.

13. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Τμήμα Δασών κατά το 2006 συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην προσπάθεια που ανέλαβε το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για τη διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος.

Το Τμήμα στα πλαίσια της διαφώτισης για προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος διοργάνωσε γιορτές και διαλέξεις και συμμετείχε με Λειτουργούς του σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα. Επίσης αξιοποίησε την προσφορά εθελοντικής εργασίας για δενδροφύτευση με σκοπό την επέκταση του πρασίνου.

Η λειτουργία των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αθαλάσσας και Τροόδους συνεχίστηκε με μεγάλη επιτυχία. Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αθαλάσσας κατά το 2006 δέχτηκε 7 838 επισκέπτες κυρίως από σχολεία και οργανωμένα σύνολα. Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους κατά το 2006 δέχτηκε 19 750 επισκέπτες από τους οποίους οι 14 573 ήταν ξένοι τουρίστες.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο προκηρύχθηκε αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Κάβο – Γκρέκο. Ο μελετητής που κέρδισε το

διαγωνισμό θα αναλάβει την εκπόνηση της τελικής αρχιτεκτονικής μελέτης που αναμένεται να είναι έτοιμη μέχρι τα μέσα του 2007.

Συνεχίστηκε η συστηματική καταγραφή των ενδημικών φυτών του τόπου μας καθώς επίσης ο οργανωμένος εντοπισμός και προσδιορισμός της χλωρίδας μας με βασικό στόχο την προστασία της. Επίσης συνεχίστηκε η συλλογή δειγμάτων φυτών για τη συμπλήρωση του φυτολογίου στο Τμήμα Δασών.

Συνεχίστηκαν οι εργασίες για την έκδοση του Κόκκινου Βιβλίου της Κυπριακής Χλωρίδας (Red Data Book). Το βιβλίο αυτό αναμένεται να κυκλοφορήσει μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2007.

Επίσης συνεχίστηκαν οι εργασίες για την υλοποίηση του Προγράμματος “LIFE – NATURE” που άρχισε την 1.11.2004 και αναμένεται να ολοκληρωθεί στις 30.4.2008. Σκοπός του Προγράμματος είναι η ετοιμασία Διαχειριστικών Σχεδίων για τέσσερις περιοχές του Δικτύου Προστατευόμενων Περιοχών «ΦΥΣΗ 2000» καθώς επίσης η λήψη ενός μεγάλου αριθμού Διαχειριστικών Μέτρων (Δράσεων) που έχουν στόχο την προστασία και παρακολούθηση (monitoring) των οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Η συστηματική καταγραφή των μανιταριών του τόπου μας καθώς επίσης η συλλογή δειγμάτων για τη δημιουργία βοτανολογίου μυκοχλωρίδας στο Τμήμα που άρχισε το 1998, συνεχίστηκε και μέσα στο 2006.

Συνεχίστηκαν οι εργασίες για τη δημιουργία του Βοτανικού Κήπου Τροόδους στον Αμιάντο που άρχισαν το 2003 καθώς και οι εργασίες για τη δημιουργία του Βοτανικού Κήπου στον Ακάμα.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκε η εργασία για τον εντοπισμό και επιλογή δένδρων - γιγάντων για κήρυξη τους σε Μνημεία της Φύσης, με σκοπό τη συντήρηση και προστασία τους.

Συνεχίστηκε η αποτελεσματική προστασία του κυπριακού αγρινού *Ovis gmelini ophion* και λειτούργησε με απόλυτη επιτυχία το Σχέδιο Προστασίας και αναπαραγωγής του γύπα του πυρόχρου (*Gyps fulvus*). Επίσης άρχισε μελέτη και καταγραφή των νυχτερίδων της Κύπρου και των καταφυγίων τους.

14. ΔΑΣΙΚΗ ΑΝΑΨΥΧΗ

Συνεχίστηκαν οι διάφορες εργασίες για τη δημιουργία, ανάπτυξη ή και επέκταση εκδρομικών και κατασκηνωτικών χώρων, καθώς επίσης για τον καθαρισμό και συντήρηση τους. Μέσα στο 2006 λειτούργησαν 41 εκδρομικοί χώροι χωρητικότητας 23 080 ατόμων καθώς και 3 κατασκηνωτικοί χώροι συνολικής δυναμικότητας 320 αντισκηνών. Τόσο οι εκδρομικοί όσο και οι κατασκηνωτικοί χώροι, κατά τις περιόδους αιχμής, ήταν κατάμεστοι από κόσμο.

Μέσα στο 2006 άρχισαν οι εργασίες για την δημιουργία τριών μονοπατιών μελέτης της φύσης (Αβακας, Βορόκλινη και Πιπής). Επίσης άρχισαν εργασίες για κατασκευή δύο νέων Εκδρομικών χώρων (Εκδρομικός Χώρος Άγιος Νίκανδρος και Εκδρομικός Χώρος Βορόκλινης) και δύο σημείων θέας (Σημείο θέας Βορόκλινη και σημείο θέας Κολιόκρεμμος). Τα έργα αυτά χρηματοδοτούνται από το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Επίσης κατά το 2006 εγκρίθηκε η χρηματοδότηση της αναβάθμισης του κατασκηνωτικού χώρου στο Σταυρό της Ψώκας, η κατασκευή ενός μονοπατιού μελέτης της φύσης (Τροοδίτισσα – Χαντάρα – Φοινί) και η δημιουργία ενός σημείου θέας (Δρόμος Πλατρών – Τροόδους).

Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής για τη δημιουργία και ανάπτυξη των Εθνικών Δασικών Πάρκων έγινε παρακολούθηση της υλοποίησης μελετών καθώς επίσης και διάφορες εργασίες συντήρησης σε όλα τα Εθνικά Δασικά Πάρκα.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο εκτελέσθηκαν επίσης διάφορες εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των μονοπατιών μελέτης της φύσης και περιπάτου που κατασκευάστηκαν μέσα στα κρατικά δάση.

Για τα διάφορα Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης και Περιπάτου που κατασκευάστηκαν μέσα στα κρατικά δάση αλλά και έξω από αυτά, επιδείχθηκε τεράστιο ενδιαφέρον τόσο από ντόπιους όσο και από ξένους επισκέπτες.

15. ΔΑΣΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

α) Δασικοί δρόμοι

Η κατασκευή νέων και η βελτίωση υφιστάμενων δρόμων, συνιστά αξιόλογη δραστηριότητα του Τμήματος, γιατί από τη μια εξυπηρετεί την προστασία, περιποίηση και εκμετάλλευση των δασών και από την άλλη τον τουρισμό και τη συγκοινωνία μεταξύ των διαφόρων χωριών.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο κατασκευάστηκαν 19,71 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης και 3,55 χιλιόμετρα εξαγωγικών δρόμων.

Επίσης συνεχίστηκε η συντήρηση καθώς και η διαπλάτυνση ή βελτίωση των υφιστάμενων δρόμων.

Στο τέλος του 2006 το ολικό μήκος του δασικού οδικού δικτύου αποτελείτο από 1433,49 χιλιόμετρα κύριων δασικών δρόμων από τα οποία 134 χιλιόμετρα είναι ασφαλτόδρομοι που συνδέουν διάφορες κοινότητες και ορεινά θέρετρα, 958,07 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης και 1203,24 χιλιόμετρα εξαγωγικών δρόμων.

β) Δασικές Τηλεπικοινωνίες

Το Τμήμα διατηρεί και συντηρεί ένα πολύ καλό τηλεπικοινωνιακό σύστημα για αποτελεσματική δασική προστασία και διαχείριση. Κατά τη διάρκεια του χρόνου έγιναν οι αναγκαίες εργασίες τόσο για τη συντήρηση όσο και την επέκταση και βελτίωση του συστήματος. Το σύστημα κατά το τέλος του 2006 αποτελείτο από:

- 364,51 χιλιόμετρα τηλεφωνικών γραμμών
- 1292,25 Χιλιόμετρα Τηλεφωνικού καλωδίου
- 368 τηλέφωνα
- 8 φορητά τηλέφωνα
- 2 τηλεφωνικά κέντρα
- 1 Ραδιοτηλεπικοινωνιακό σταθμό ελέγχου
- 441 κινητούς ασυρμάτους
- 550 φορητούς ασυρμάτους
- 3 σταθμούς αναμετάδοσης

γ) Δασικά Κτίρια

Μέσα στο 2006 έγιναν οι πιο κάτω εργασίες:

- Βελτίωση της στέγης σε διάφορες οικίες στο Δασικό Σταθμό Σταυρού Ψώκας
- Έλεγχος αλεξικέραυνων σε Δασικά κτίρια της επαρχίας Πάφου
- Εγκατάσταση συστήματος αντικεραυνικής προστασίας στη νέα αποθήκη εκρηκτικών στο Δασικό Σταθμό Σταυρού Ψώκας
- Αφαίρεση στέγης αμιάντων από τα γραφεία του Δασικού Σταθμού Γιαλιάς και από κτίρια του Δασικού Σταθμού Πλατανιών
- Κατασκευή στεγάστρου για πυροσβεστικά οχήματα στο Δασικό Σταθμό Κόρνου
- Κατασκευή ενός περιπτέρου στα Πλατάνια
- Κατασκευή στεγάστρου μηχανουργείου στα Πλατάνια
- Κατασκευή χωρών υγιεινής στο Φασούρι
- Συνεχίστηκαν οι εργασίες στο εστιατόριο στο Δασικό Σταθμό Σταυρού Ψώκας
- Συμπληρώθηκαν οι εργασίες στο Δασικό Σταθμό Δρούσιας
- Έγιναν επίσης εργασίες συντήρησης των κτιρίων όπου στεγάζονται οι διάφοροι Δασικοί Σταθμοί καθώς και σε άλλα υποστατικά του Τμήματος

δ) Μηχανήματα και Οχήματα

Κατά το 2006 συνεχίστηκε η λειτουργία του μηχανουργείου του Τμήματος στην Αθαλάσσα για τη συντήρηση και επιδιόρθωση των διαφόρων μηχανημάτων και οχημάτων.

Κατά τη διάρκεια του χρόνου το Τμήμα εφοδιάστηκε με επτά νέα μικρά περιπολικά / πυροσβεστικά οχήματα μέσω του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης. Το Τμήμα εφοδιάστηκε επίσης με ένα όχημα το οποίο διαμορφώθηκε κατάλληλα για να λειτουργήσει σαν κινητό συντονιστικό κέντρο κατάσβεσης πυρκαγιών.

Αγοράστηκαν επίσης διάφορα δευτερεύοντα μηχανήματα, εξοπλισμός, εργαλεία και όργανα μεταξύ των οποίων μια αυτοκινούμενη μηχανή κοπής γρασιδιού, δύο μηχανοκίνητοι ψεκαστήρες, 20 αλυσοπρίονα, 4 πτυσσόμενα αλυσοπρίονα, 20 χορτοκοπτικές και δύο ηλεκτρογεννήτριες.

16. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΙΚΟΥΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Μέσα στα πλαίσια της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης που εκφράζεται ταυτόχρονα και μέσω του Τμήματος Δασών προσφέρθηκε απασχόληση σε περιοίκους των δασών. Η ολική απασχόληση που προσφέρθηκε σε τακτικούς και έκτακτους εργάτες ανήλθε στις 138 320 μέρες εργασίας. Εκτός από τα άτομα που απασχόλησε το Τμήμα απ' ευθείας, ένας αριθμός ατόμων απασχολήθηκε είτε από ιδιώτες εργολάβους είτε ως αυτοεργοδοτούμενοι για την υλοτομία και μεταφορά ξυλείας στα διάφορα πριστήρια ή σε άλλα έργα όπως κατασκευή και συντήρηση δρόμων, συντήρηση κτιρίων, δημιουργία και συντήρηση δενδροστοιχιών, συντήρηση εκδρομικών χώρων, κλπ.

17. ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

α) Θέματα που συζητήθηκαν στα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε.

Μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν στα διάφορα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε. κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο τα κυριότερα ήταν τα ακόλουθα:

- Προετοιμασία για την 7^η συνάντηση του Φόρουμ των Η.Ε. για τα Δάση και ειδικότερα σ' ότι αφορά την υιοθέτηση ενός μη-νομικά δεσμευτικού μέσου (NLBI) για τα δάση και την ετοιμασία ενός πολυετούς προγράμματος εργασίας (MYPOW).
- Ολοκλήρωση των εργασιών συζήτησης για την ετοιμασία του Σχεδίου Δράσης της Ε.Ε. για τα δάση καθώς και συζήτηση του σχετικού Προγράμματος Εργασίας.
- Συζήτηση διαφόρων προτάσεων Κανονισμών σχετικά με τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης και ειδικότερα του εφαρμοστικού Κανονισμού (1974/2006).
- Απόφαση του Συμβουλίου 2006/144/ΕΚ της 20^{ης} Φεβρουαρίου 2006 για τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας για την Αγροτική Ανάπτυξη (προγραμματική περίοδος 2007 – 2013).
- Συζήτηση αναφορικά με την προσχώρηση στη νέα Διεθνή Συμφωνία για την Τροπική Ξυλεία (ITTA) του 2006.

- Συζήτηση της πρότασης Κανονισμού που αφορά το Χρηματοδοτικό Μέσο για το Περιβάλλον (LIFE +).

β) Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο

Στα πλαίσια της εναρμόνισης με το Κοινοτικό Κεκτημένο έγιναν οι πιο κάτω ενέργειες:

- Σχετικά με τον Κανονισμό του Συμβουλίου 2173/2005 για το Σύστημα Αδειών FLEGT για την εισαγωγή ξυλείας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα έγιναν επαφές με το Τμήμα Τελωνείων για ανταλλαγή απόψεων σχετικά με νομικά σημεία της συμφωνίας καθώς και για τον καθορισμό αρμόδιας αρχής. Η συζήτηση θα συνεχιστεί και κατά το 2007 όπου αναμένεται να υιοθετηθεί και ο σχετικός εφαρμοστικός Κανονισμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Μέσα στο 2006 προωθήθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων για έγκριση Τροποποιητικοί Κανονισμοί σχετικά με την Παραγωγή, Εμπορία και Ελέγχου του Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού. Η τροποποίηση αφορούσε την εφαρμογή των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αρ. 1597/2002 και 1598/2002.

γ) Εφαρμογή προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Συνεχίστηκε η εφαρμογή των ακολούθων τριών Μέτρων του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2004-2006 για τα οποία αρμόδιο για την εφαρμογή τους είναι το Τμήμα Δασών:

- 2.4 “Η δάσωση γεωργικής γης”.
- 3.1 “Προστασία των δασών από τις πυρκαγιές και τις φυσικές καταστροφές και αναδάσωση καίόμενων περιοχών”.
- 3.2 “Δάσωση μη γεωργικής γης και επενδύσεις για τη διατήρηση και βελτίωση του οικονομικού, οικολογικού και κοινωνικού ρόλου των δασών”.

Μέσα στο 2006 έγινε μία προκήρυξη. Έχουν εγκριθεί συνολικά και για τα τρία Μέτρα 111 αιτήσεις, ενώ το ύψος της δημόσιας δαπάνης υπολογίζεται να ανέλθει γύρω στις £950.000.

Αρχισε επίσης η ετοιμασία του νέου Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 - 2013. Το πρώτο προσχέδιο στάλθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για παρατηρήσεις μέσα στο Δεκέμβριο. Τα δασικά Μέτρα του νέου Προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- Δασώσεις
  - Προστασία των δασών από τις πυρκαγιές και αναδάσωση καμένων περιοχών
  - Διατήρηση και βελτίωση του κοινωνικού και οικολογικού ρόλου των δασών
- **Εθνικό Πρόγραμμα για την Παρακολούθηση των Δασών και Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Κανονισμός 2152/2003 – Forest Focus)**

Μέσα στο 2006, συνεχίστηκε η υλοποίηση του προγράμματος σχετικά με την Παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα. Το πρόγραμμα καλύπτει δραστηριότητες που έχουν σχέση με την ατμοσφαιρική ρύπανση και τις δασικές πυρκαγιές. Το διετές Πρόγραμμα της περιόδου 2005-2006, με προϋπολογισμό £1.500.000, υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 και εγκρίθηκε μέσα στο 2005.

Κάτω από το πρόγραμμα αυτό έχουν ενταχθεί και δύο Project το “Biosoil” και το “Biodiversity”. Στα πλαίσια του “Biosoil” project, κατά το 2006 έγινε δειγματοληψία σε σταθερά βάθη εδάφους, για ανάλυση του χώματος στις επιφάνειες επιπέδου I. Σε συνεργασία με τον Τομέα Πάρκων και Περιβάλλοντος, άρχισε η υλοποίηση του “Biodiversity” project που αποσκοπεί στην αξιολόγηση δεικτών βιοποικιλότητας στα δάση.

ε) Εφαρμογή Κοινοτικού Κεκτημένου

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/29 σχετικά με τα Προστατευτικά μέτρα κατά της εισαγωγής και διακίνησης επιβλαβών οργανισμών για τα φυτά και φυτικά προϊόντα**

Στα πλαίσια της εφαρμογής της Οδηγίας 2000/29 που αφορά θέματα φυτοϋγείας, διεξήχθησαν και μέσα στο 2006 συστηματικοί έλεγχοι στις είκοσι δύο μόνιμες επιφάνειες που εγκαταστάθηκαν το 2001, όπου διαπιστώθηκε και πάλι η απουσία των πιο κάτω επιβλαβών οργανισμών :

- Του φλοιοφάγου εντόμου της πεύκης, *Ips sexdentatus*, και

- Του μύκητα *Seiridium cardinale* που προκαλεί την ασθένεια του έλκους του κυπαρισσιού.

Το Νοέμβριο του 2006 στάληκε ετήσια έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην οποία καταγράφονταν τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής. Η συζήτηση για αναγνώριση της Κύπρου ως προστατευόμενης ζώνης γι' αυτούς τους επιβλαβείς οργανισμούς συνεχίζεται.

Επίσης στα πλαίσια των Αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2003/127/EC, 2004/426/EC και 2006/464/EC η Κύπρος διεξήγαγε τις ετήσιες επισκοπήσεις για την παρουσία ή όχι του νηματώδη του ξύλου της πεύκης (*Bursaphelenchus xylophilus*), του μύκητα *Phytophthora ramorum* που προσβάλλει κυρίως το δρύ καθώς και άλλα πλατύφυλλα και του εντόμου *Dryocosmus kuriphilus*. Οι επισκοπήσεις κατά το έτος 2006, κατέδειξαν την απουσία τους από την Κύπρο. Η σχετική έκθεση στάληκε στην αρμόδια επιτροπή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το Νοέμβριο του 2006.

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 1999/105 σχετικά με την Παραγωγή, Εμπορία και Έλεγχο του Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού**

Σύμφωνα με τους «Περί Παραγωγής και Εμπορίας Φυτικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμούς του 2003» έγιναν επιτόπιοι έλεγχοι στα διάφορα φυτώρια που είναι εγγεγραμμένα στους Εθνικούς καταλόγους, χωρίς να παρουσιάζονται οποιαδήποτε προβλήματα.

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 68/89 σχετικά με την ταξινόμηση της ακατέργαστης ξυλείας**

Συνεχίσθηκε η εφαρμογή του περί της Ταξινόμησης της Ακατέργαστης Ξυλείας Νόμου 48(Ι)2002.

18. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Μέσα στα πλαίσια της συμφωνίας συνεργασίας Κύπρου-Ελλάδας στον Γεωργικό Τομέα έγινε ανταλλαγή επισκέψεων Κυπρίων και Ελλαδιτών ειδικών σε θέματα Δασοπονίας.

19. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Κατά το 2006, όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια, το Τμήμα Δασών συνεργάστηκε στενά με διάφορες Κυβερνητικές και άλλες Υπηρεσίες καθώς και με οργανώσεις. Η συνεργασία απέβλεπε ουσιαστικά στην προώθηση και επίτευξη των σκοπών και στόχων του Τμήματος. Αναφέρεται ειδικότερα η στενή συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, την Αστυνομία, την Εθνική Φρουρά, την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, την Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών, τις Βρετανικές Βάσεις, τους Προσκόπους και Οδηγούς και το Φιλοδασικό Σύνδεσμο. Για τη συνεργασία αυτή και για τη βοήθεια που παρασχέθηκε ποικιλότροπα στο Τμήμα εκφράζονται θερμές ευχαριστίες.

Επίσης θερμές ευχαριστίες εκφράζονται στο Ίδρυμα Αναστάσιος Γ. Λεβέντης για υποτροφίες που πρόσφερε σε ξένους σπουδαστές.

Θερμές ευχαριστίες εκφράζονται επίσης σ' όλο το προσωπικό του Τμήματος για το ζήλο και την αφοσίωση που επέδειξε στην εκτέλεση των καθηκόντων του που αποτέλεσαν, σε τελευταία ανάλυση, το σημαντικότερο συντελεστή της επιτυχίας στην επίτευξη των σκοπών και στόχων του Τμήματος.